

TALLINNA LINNAVALITSUS

MÄÄRUS

Tallinn

september 2013 nr [nr]

Sadama nime muutmine Põhja-Tallinnas

Määrus kehtestatakse kohanimeseaduse § 3 lg 7 p 2, § 4 lg 1 p 5, § 5 lg 1 p 3 ja lg 4, § 6 lg 6, § 7 lg 2 p 1, § 13 lg 1 ning Tallinna Linnavolikogu 3. märtsi 2005 määrusega nr 18 kinnitatud [„Tallinna kohanimede määramise korra“](#) p-de 1.3.3, 1.4, 2.2.3 ja 3.5 alusel ja tulenevalt asjaolust, et tegelikus kasutuses eelistatakse Noblessneri sadama nime.

§ 1. Muuta Põhja-Tallinnas Kalamaja asumis paikneva Peetri sadama nimi Noblessneri sadamaks (sadama skeem lisas).

Edgar Savisaar
Linnapea

Toomas Sepp
Linnasekretär

Seletuskiri

Tallinna Linnavalitsuse määruse eelnõu
“Sadama nime muutmise Põhja-Tallinnas”
juurde

Eelnõuga esitatakse ettepanek muuta Põhja-Tallinnas Kalamaja asumis paikneva Peetri sadama nimi Noblessneri sadamaks.

Kohanimeseaduse § 3 lg 1 kohaselt on nimeobjekt looduslik või inimtekkeline geograafiline objekt. Sama seaduse § 3 lg 2 järgi on ametlik kohanime nimeobjektile õigusaktiga määratud või kohanimenõukogu otsusega kinnitatud nimi. Kohanime määramine kohanimeseaduse tähenduses on kohanimeääraja poolt kohanime panek ametliku nimeta objektile ja ka ametliku kohanime muutmise. Seaduse § 6 lg 7 kohaselt peab kohalik omavalitsus taotlema võõrkeelse kohanime määramiseks nõusolekut regionaalministrilt, kes teeb otsuse pärast seda, kui on saanud arvamuse kohanimenõukogult. Kohanimeseaduse § 7 lõike 2 punkt 1 lubab ametlikku kohanime muuta, kui tegelikkuses kasutuses eelistatakse mitteametlikku kohanime ja see vastab seaduse 3. peatüki nõuetele.

Kohanimeseaduse § 5 lg 4 kohaselt määrab ühe omavalitsusüksuse territooriumile jäävale nimeobjektile kohanime kohalik omavalitsus. Tallinna kohanime määramise korra punktide 2.2.3 ja 3.5 kohaselt määrab ühissõidukipeatustele ja muudele mitteadressikohtadele nime linnavalitsus nimekomisjoni seisukoha ja linnaosavalitsuse kooskõlastuse alusel.

Peetri sadama nimi kinnitati Teede- ja Sideministeeriumi 26.02.1998. aasta määrusega nr 8 [„Tallinna sadamate ja sadamakohtade nimede kinnitamine“](#) varasema 7. tehase nimeks. Sadama piirid on kooskõlastatud [Tallinna Linnavolikogu 15.11.2007. aasta otsusega nr 274](#). Sealse laevatehase asutas 1913. aastal Peterburi aktsiaseltsi Nobel ja Lessner tütarettevõtte ja kuni 1916. aastani tegutses nime all Noblessneri Aktsia Seltsi Laevatehas. 1918. aasta lõpust kandis see Peetri tehase nime, misjärel aastast 1940 oli nimeks Riigi Sadama Tehas ning seejärel juba 7. tehase ja Tallinna Meretehas. Praegu on BLRT Grupp tegelenud aktiivselt territooriumi arendamisega ja ümberkujundamisega kaasaegseks vabaaja- ja ärikeskuseks. Kogu endise Tallinna Meretehase piirkonna määratlemiseks on taaskasutusele võetud Noblessneri nimi ja piirkond on saanud tuntuks Noblessneri kvartalina. Seoses eeltooduga esitas BLRT Grupp taotluse Peetri sadama ümber nimetada Noblessneri sadamaks, mis seoks sadama tehase ja piirkonna ajaloolise nimega Noblessner ning moodustaks koos Noblessneri kvartaliga ühtse terviku. Nimemuutuse peamise ajendina toodi välja soov vähendada segadust, mis tekib ühel alal erinevate nimede kasutamisest. Lisaks peeti oluliseks, et nii merelt kui maalt tulijad saaksid selles kvartalis orienteeruda ühe nime järgi.

Tallinna Linnavalitsuse nimekomisjon arutas sadama nime muutmise küsimusi mitmetel koosolekutel. Märgitakse, et Noblessneri periood selles sadamas jäi suhteliselt lühikeseks ning nimede eestistamise kampaania ajal anti tehase/sadama uueks nimeks Peetri. Kuna Peetri tehase nime all üritati 1920. aastatel veel tegevust jätkata, siis jäi Peetri (tehase) sadama nimi erinevatele kaartidele ja kui 1990. aastatel oli vaja ametlikku eestikeelset nime, siis võeti see viimane 1920.-1930. aastate kaartidel esinenud nimi. Samas on sealse muinsuskaitsealused hooned pärit Noblessneri tehase aegadest, neid on kokku kaheksa ja nad kõik kavatakse taastada. Seega on seal tegelikult olemas väga tugev side esialgse nimega.

Lõpuks asus nimekomisjon seisukohale, et kujunenud on kahetsusväärne olukord, kus ei tarvitata ametlikku kohanime vaid selle asemel on arendaja kasutusele võtnud endale meelepärast nime. Nime muutmise on sisuliselt arendaja tegevuse tõttu tekkinud olukorra seadustamine ja see ei ole alati parim lahendus. Samas oli arvamusi, kuna Noblessneri nimi oli kasutusel enne Peetri sadama nime, sellel on põnev ajalugu, seos Nobeli preemia aluse pannud Alfred Nobeli sugulasega ja nimi hakkab juba oma lugu rääkima, siis on arusaadav, miks arendajad uhkusega just seda nime eelistavad. Kuigi tegemist on ettevõtte nimega, on sellelt pinnalt alguse saanud kohanimesid Tallinnas teisigi. Näiteks on samas piirkonnas Volta tänav, mis on samuti saanud nime Volta tehase ehk ärinime järgi. Volta nimi tekkis rahvasuus küll seni nimeta tänavale, kuid sadama puhul on olemas ametlik nimi Peetri sadam, mille kõrvale on rahvasuus tekkinud Noblessneri nimi.

Seega on siin mõnevõrra sarnane olukord Pelguranna / Stroomi ranna nimeloole, kus ametlik nimi oli üks, kuid rahva seas käibel teine. Sadamale nimekomisjon rõõpnime siiski ei toetanud, vaid kiitis heaks Peetri sadama nime muutmise Noblessneri sadamaks.

Peetri sadama nime muutmiseks ja selle asemel võõrkeelse nime Noblessneri sadam määramiseks on 1. märtsil 2013 saadud nõusolek ka kohanimenõukogult ja regionaalministrilt.

Nimekomisjon esitas linnaosavalitsusele kooskõlastamiseks ettepaneku muuta Peetri sadama nimi Noblessneri sadamaks.

Põhja-Tallinna Valitsus kooskõlastas nimekomisjoni taotluse 15. aprillil 2013.

Vastavalt Tallinna kohanimedele määramise korrale on avalikkust teavitatud käesolevast kohanime määramise eelnõust. Eelteade kohanime määramise kohta on edastatud 3. septembril 2013.

Määrus jõustub üldises korras.

Õigusaktid:

Kohanimeseadus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/102052013003>

Tallinna kohanimedele määramise kord: <https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=99782>

Anu Hallik-Jürgenstein
Tallinna Linnaplaneerimise Ameti juhataja

Noblessneri sadama skeem

